

Sygn. akt IX Pa 74/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Maria Olszowska

Sędziowie: SSO Barbara Kuźdrzał- Kiermaszek /spr/

SSO Janina Kościelniak

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2015r. w Rybniku

sprawy z powództwa **D. B. ,M. C. ,J. G. ,M. R. (1) , D. U. , M. S.**

przeciwko T. L. i G. L.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego T. L.

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu -Zdroju Wydziału IV Pracy

z dnia 02 czerwca 2015 r. sygn. akt IV P 30/14

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanego T. L. na rzecz powodów: D. B., J. G., M. S. kwoty po 225,00 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) dla każdego z nich, tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję,**

3. **zasądza od pozwanego T. L. na rzecz powodów: M. C., M. R. (1), D. U. kwoty po 450, 00 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) dla każdego z nich, tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

SSO Barbara Kuźdrzał- Kiermaszek SSO Maria Olszowska SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt IX Pa 74/15

UZASADNIENIE

Powodowie D. B., M. C., J. G., A. K., P. M., M. S. i D. U., w pozwie przeciwko G. L. i T. L., domagali się zasądzenia od pozwanych solidarnie na swoją rzecz następujących kwot tytułem wynagrodzenia za pracę. I tak M. S. domagał się zasądzenia kwoty 4800 zł, M. C. – kwoty 8550 zł, D. U. – kwoty 5550 zł, D. B. – kwoty 5400 zł, P. M. – kwoty 4050 zł, J. G. – kwoty 6300 zł, A. K. – kwoty 8850 zł.

W pozwie przeciwko G. L., powód M. R. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 4000 zł z ustawowymi odsetkami od 25 listopada 2011r. tytułem wynagrodzenia za pracę. Postępowanie w sprawie toczyło się pod sygn. akt IV P 161/12. Sprawa ta została połączona do łącznego rozpoznania ze sprawą o sygn. IV P 532/11, następnie IV P 30/14.

Na uzasadnienie żądania powodowie podnieśli, że w okresach podanych w pozwie wykonywali u pozwanych prace budowlane polegające w szczególności na ocieplaniu budynków, za co nie otrzymali wynagrodzeń, przy czym należne im wynagrodzenie strony określiły na kwotę 150 zł za przepracowaną dniówkę.

Pozwany T. L. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, że powodowie, za wyjątkiem powoda D. B., podpisali się w zeszyte, przez co potwierdzili otrzymanie wynagrodzenia.

W piśmie procesowym z 16.08.2012r. pełnomocnik pozwanych wniósł o przekazanie sprawy do Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim, wskazując, iż w jego ocenie strony łączył stosunek zlecenia, co uzasadnia właściwość sądu cywilnego. Podniósł, że strony nie zawierały żadnych umów o pracę, a powodowie wykonywali doraźne zlecenia w systemie zadaniowym, które zostały im częściowo zapłacone. Nadto zaprzeczył jakimkolwiek ustaleniom stron co do wysokości wynagrodzenia w kwocie 150 zł netto za dniówkę.

W piśmie procesowym z 16.11.2012r. pełnomocnik powodów sprecyzował żądanie pozwu wnosząc o zasądzenia od pozwanych solidarnie na rzecz powoda D. U. kwoty 8600 zł wraz z ustawowymi odsetkami zwłoki, a na rzecz powoda D. B. kwoty 5000 zł z ustawowymi odsetkami zwłoki. Natomiast w piśmie procesowym z 16 stycznia 2013r. pełnomocnik powodów cofnął pozew w imieniu powodów A. K. i P. M. – bez zrzeczenia się roszczenia, na co wyraził zgodę pełnomocnik pozwanych na rozprawie w dniu 26 marca 2013r.

Pełnomocnik powoda M. R. (2) w piśmie z dnia 16 grudnia 2014 r. precyzując żądanie pozwu wniósł o zasądzenie na rzecz powoda kwoty 5.400 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 października 2011 roku oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie byli zatrudnieni przez pozwanego T. L. na podstawie ustnych umów o pracę. Faktycznie pozwany T. L. w spornym okresie nie prowadził jeszcze działalności gospodarczej na swoje nazwisko, działalność gospodarcza żony pozwanego - G. L. pozostawała również w tym okresie zawieszona. Okoliczność powyższa nie stanowiła jednak przeszkody uniemożliwiającej zatrudnienie pracowników.

Zgodnie z ustaleniami stron wynagrodzenie powodów wynosiło 150 zł za każdy przepracowany dzień, kwota powyższa stanowiła kwotę brutto. Pozwany na bieżąco kontrolował wyniki pracy powodów oraz stale udzielał im wskazówek o charakterze zarówno technicznym, jak i organizacyjnym, kierował ich w miejsca zapotrzebowania osobiście lub za pośrednictwem wybranego pracownika. W czynnościach związanych z organizacją pracy oraz sprawowaniem nadzoru pomagał T. L. jego zastępca Z. nazywany przez pracowników kierownikiem. Powodowie wykonywali prace budowlane przy wykończeniu elewacji budynków, w szczególności związane z ocieplaniem budynków.

Powód **D. B.** pracował u pozwanego w okresie od 17 sierpnia 2011r. do 30 września 2011r. Wykonywał prace na budowach w K. (11 dni), w T. w Czechach (18 dni) i w K. (11 dni) – łącznie przepracował 40 dni. Z tytułu wypłaconych zaliczek otrzymał od pracodawcy zaliczkę w wysokości 1000 zł. Powód prowadził we własnym zakresie zeszyt, gdzie notował przepracowane przez siebie dniówki.

Powód **M. S.** zatrudniony był przez pozwanego w okresie od dnia 11 maja 2011 roku do dnia 16 czerwca 2011 roku. Powód wykonywał pracę w J. i K., gdzie zajmował się ocieplaniem bloków, łącznie przepracował 32 dniówki. Pozwany obiecał zawarcie umowy o pracę po tym jak powód sprawdzi się w pracy. Powód nie otrzymał żadnej zaliczki. Pracę u pozwanego zakończył z powodu nie otrzymania wynagrodzenia.

Powód **J. G.** zatrudniony był przez pozwanego w okresie od dnia 09 sierpnia 2011 roku do dnia 26 września 2011 roku, łącznie przepracował 42 dniówki w tym jedną niedzielę. Powód wykonywał pracę na terenie Czech, K. oraz w K.. Pozwany T. L. zwodził powoda z zawarciem umowy o pracę. Powód otrzymał zaliczkę wynagrodzenia w wysokości 1500 złotych. J. G. podobnie jak inni powodowie pracował na terenie K., Czech oraz K..

Powód **M. C.** zatrudniony przez pozwanego w okresie od dnia 19 lipca 2011 roku do 22 września 2011 roku oraz jednorazowo w niedzielę w dniu 21 sierpnia 2011 roku, tj. łącznie 57 dniówek. Praca wykonywana była głównie w K.. Pozwany T. L. przywoził powoda na miejsce wykonywanej pracy, a następnie odwoził do miejsca zamieszkania. Od pozwanego otrzymał łącznie tytułem wynagrodzenia kwotę 1.500 złotych, bez jakiegokolwiek potwierdzenia.

Powód **D. U.** pozostawał zatrudniony u pozwanych w okresie od dnia 10 sierpnia 2011 roku do dnia 30 września 2011 roku, co stanowiło łącznie 68 dniówek. Powód tytułem zaliczek pobrał od pozwanych kwotę 1.600 złotych. Powód wykonywał pracę związaną z ocieplaniem budynków, każdego dnia pozwany „zadawał mu pracę na dany dzień”. Powód wykonywał pracę na budowach w K., P., O., W.

Powód **M. R. (1)** pozostawał zatrudniony u pozwanych w okresie od dnia 05 sierpnia 2011 roku do dnia 30 września 2011 roku, gdzie łącznie przepracował 42 dniówki. Z ilości przepracowanych miesięcy powodowi przysługiwał proporcjonalnie urlop w wymiarze 4 dni.

Wszystkie formalności związane z wykonywaną pracą powód dopełniał z pozwanym T. L., który obiecał zawarcie umowy o pracę. Powód wykonywał pracę budowlaną przy elewacji budynków na terenie K., Republiki Czeskiej oraz w K..

Pozwany wypłacił powodowi kwotę 1.500 złotych. Powód dowoził również pozostałych pracowników na teren budowy, w zamian za co otrzymywał zwrot kosztów paliwa.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie powodów jest częściowo uzasadnione.

Bezspornym pozostawała okoliczność świadczenia przez powodów pracy związanej z wykonywaniem elewacji budynków na rzecz pozwanego T. L. na terenie K., Republiki Czeskiej oraz K..

Sporną zaś pozostawała okoliczność wypłacenia przez pozwanego przysługujących pracownikom wynagrodzeń.

Stosunek pracy stanowi trwałą i dobrowolną więź prawną łączącą pracownika i pracodawcę, której treścią jest obowiązek osobistego wykonywania pracy określonego rodzaju przez pracownika pod kierownictwem, na rzecz i na ryzyko pracodawcy oraz obowiązek pracodawcy zatrudniania pracownika przy umówionej pracy i wypłacania mu wynagrodzenia za pracę. W stosunku tym pracownik jest zobowiązany do świadczenia pracy określonego rodzaju, a więc nie każdej pracy, na rzecz pracodawcy, w sposób podporządkowany kierowniczej roli pracodawcy. Obowiązkiem pracodawcy wynikającym z nawiązania stosunku pracy jest wypłacanie pracownikowi wynagrodzenia za pracę. Stosunek pracy jest dobrowolnym stosunkiem prawnym o charakterze zobowiązaniowym, zachodzącym między dwoma podmiotami, z których jeden, zwany pracownikiem, obowiązany jest świadczyć osobiście i w sposób ciągły, powtarzający się, na rzecz i pod kierownictwem drugiego podmiotu, zwanego pracodawcą, pracę określonego rodzaju, oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca zatrudniać pracownika za wynagrodzeniem.

Mając na uwadze powyżej opisane przesłanki stanowiące cechy stosunku pracy należy bezspornie uznać, iż powodów z pozwanym łączył stosunek pracy. Powodowie wykonywali osobiście powierzone im zadania pod kierownictwem

pozwanego T. L. oraz na jego rzecz. Praca powodów świadczona była na terenie K., Czech oraz w K.. Dokonywali określonych z góry zadań związanych z wykonywaniem elewacji budynków. T. L. ponosił ryzyko pracodawcy oraz zobowiązał się do wypłacania powodom wynagrodzenia w ustalonej w stanie faktycznym kwocie, wynoszącej 150 złotych brutto dziennie. Pozwany nie odniósł się czy wyrażał zgodę na zastąpienie powodów przez inne osoby, jednakże w sprzeczności pozostawałoby to, że do wykonania prac budowlanych wymagał kwalifikacji zawodowych stricte budowlanych. Świadczy to ponadto o ścisłej więzi charakterystycznej jedynie dla stosunku łączącego pracodawcę z pracownikiem. Pozwany wyznaczał powodom czas i miejsce pracy, a powodowie pozostawali do dyspozycji pracodawcy w miejscu wykonywania pracy. Ponadto pozwany na bieżąco kontrolował wyniki pracy powodów oraz stale udzielał im wskazówek o charakterze zarówno technicznym, jak i organizacyjnym, kierował ich w miejsca zapotrzebowania osobiście lub za pośrednictwem wybranego pracownika. W czynnościach związanych z organizacją pracy oraz sprawowaniem nadzoru pomagał T. L. jego zastępca Z. nazywany przez pracowników kierownikiem. Powodowie otrzymywali zaliczki za wykonaną pracę oraz byli traktowani tym zakresie w sposób równorzędny z innymi pracownikami. Sąd nie dał wiary w zakresie twierdzeń pozwanego, że prace wykonane przez powodów były wykonane wadliwie i w związku z czym nie otrzymali oni pełnego wynagrodzenia za ich wykonanie, albowiem pozwany w żaden sposób przedmiotowej okoliczności nie wykazał.

Sąd bazując na zgromadzonym materiale dowodowym nie doszukał się okoliczności zatrudnienia powodów przez żonę pozwanego G. L.. Powodowie nie mieli z G. L. żadnego kontaktu, jeden z powodów J. G. zeznał wprost, iż nigdy jej nie widział oraz nie kontaktował się z nią ani telefonicznie ani na piśmie. Zeznania J. G. korelowały w tej kwestii z zeznaniami powodów D. B. oraz M. R. (1), którzy również przyznali, iż nigdy nie mieli kontaktu z G. L.. Ich zdaniem pozwany T. L. jasno określał, iż to on jest pracodawcą i to z nim nawiązują stosunek pracy.

Okoliczność nie prowadzenia przez pozwanego w spornym okresie działalności gospodarczej w żaden sposób nie stanowiła przesłanki wykluczającej możliwość zatrudnienia pracowników. Zgodnie bowiem z art.3 Kodeksu pracy, pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników. Przepis ten nie stoi zatem na przeszkodzie w zatrudnieniu pracowników przez osobę fizyczną nie prowadzącą działalności gospodarczej.

Umowa zawarta pomiędzy pozwanym a powodami pomimo, iż nie została zawarta w formie pisemnej nie może zostać uznana za nieważną. Faktycznie należy przyznać, iż artykuł 29 § 1 k.p. wymaga zachowania formy pisemnej do zawierania umowy o pracę, bez względu na jej rodzaj. Nie mają jednak w tym miejscu zastosowania przepisy kodeksu cywilnego dotyczące skutków niezachowania formy pisemnej umowy o pracę, ponieważ sprawa ta jest uregulowana przez przepisy prawa pracy. I tak, niezachowanie formy pisemnej nie powoduje nieważności umowy o pracę. Brak odpowiedniej formy nie rodzi też negatywnych skutków procesowych, bowiem forma ta nie jest zastrzeżona dla celów dowodowych. Możliwość nawiązania umowy o pracę ustnie bądź w sposób dorozumiany, poprzez tzw. dopuszczenie pracownika do pracy określonego rodzaju pracy za zgodą i wiedzą podmiotu zatrudniającego, potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 sierpnia 1977 r. (I PRN 112/77). Wyraził w nim pogląd, że nawiązanie stosunku pracy wymaga zgodnego oświadczenia woli pracownika i zakładu pracy. Oświadczenie woli może być wyraźne i ujęte w formie pisemnej, jak tego wymagają przepisy kodeksu pracy, bądź też dorozumiane, wynikające z zachowania się stron.

Zatem Sąd uznał, iż powodów D. B., M. C., J. G., M. R. (1), M. S. oraz D. U. łączył z pozwanym T. L. stosunek pracy zawarty na podstawie ustnej umowy o pracę i z tego tytułu należy się im wynagrodzenie. O ustalenie istnienia stosunku pracy wniósł jedynie powód M. R. (1) w związku z tym Sąd tylko wobec niego w wyroku ustalił, iż w okresie od 5 sierpnia 2011 roku do 30 września 2011 roku istniał stosunek pracy. Zgodnie bowiem z art. 321. § 1. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

Sąd do obliczeń wynagrodzeń powodów przyjął kwotę dzienną wynagrodzenia w wysokości 150 zł brutto. W trakcie postępowania nie zostało w żaden sposób wykazane jakoby kwota ta była kwotą wypłacaną netto. Z zeznań świadków wynika, iż nie zostało wprost określone czy kwota wypłacana powodom będzie stanowiła wynagrodzenie brutto czy netto. Należy przyjąć, iż przy wypłacie wynagrodzenia za pracę pracodawca ma jako płatnik ma obowiązek potrącić z wynagrodzenia za pracę zaliczkę na podatek dochodowy pracownika oraz składniki na ubezpieczenie społeczne.

Nie dokonuje tego jednak w wykonaniu obowiązków ze stosunku pracy. Podstawą tych czynności są szczególne stosunki prawne łączące pracodawcę jako płatnika z organami ubezpieczeń społecznych lub organami podatkowymi i oczywiście na podstawie szczególnych przepisów, które nie kształtują treści stosunku pracy. Wynagrodzenie za pracę, jako niezbędny element stosunku pracy, jest pojęciem określonym przepisami prawa pracy. Z przepisów tych w sposób niewątpliwy wynika, że wynagrodzenie za pracę należy się pracownikowi, stanowiąc całość obejmującą także tę część, którą pracodawca ma obowiązek potrącić. Nie można więc w ogóle konstruować takiej definicji wynagrodzenia za pracę, w której będzie się wyróżniać część wynagrodzenia za pracę należną pracownikowi (wynagrodzenie netto) i część, która pracownikowi nie przysługuje. Wynagrodzenie za pracę należy się pracownikowi w całości i takie wynagrodzenie wyznaczone jest przez treść stosunku pracy. Natomiast wypłacając tak zasądzone wynagrodzenie pracodawca ma obowiązek dokonać stosownych potrąceń, odliczeń na podstawie innych przepisów prawa. Powyższe stwierdzenia mają również oparcie w art. 87 § 1 KP, według którego z wynagrodzenia za pracę – po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych podlegają potrąceniu określone należności. Jest więc oczywiste, że część podlegająca odliczeniu jest częścią wynagrodzenia za pracę. Pozwany zaś umówił się z powodami na wynagrodzenie w wysokości 150,00 zł za dzień pracy i ta właśnie kwota stanowi całość wynagrodzenia za dzień pracy powodów. Sąd nie dał wiary pozwanemu co do ustalenia wynagrodzenia w formie akordowej tj. 25,00 zł za metr kwadratowy wykonanej elewacji. Z całokształtu okoliczności sprawy i zebranego materiału dowodowego, w szczególności przesłuchania stron, wynika niezbicie, iż kwota ustalonego wynagrodzenia to 150,00 zł za dzień pracy, zaś to jedynie pozwany usiłował powodom narzucić obniżenie ustalonej wcześniej stawki za prace wykonane w Czechach, albowiem nie osiągnął on przewidywanego zysku. Wskazać należy, iż wszyscy powodowie konsekwentnie podawali, iż taka była umówiona z pozwanym stawka wynagrodzenia. Jedynie powód M. R. (1) wskazał pierwotnie, iż za prace na terenie Republiki Czeskiej wynagrodzenie stanowić miała kwoty 25,00 zł za metr kwadratowy wykonanej elewacji. Jednakże w toku przesłuchania wyjaśnił w sposób logiczny, iż już to w toku prac na terenie Republiki Czeskiej pozwany jednostronnie oświadczył, iż wynagrodzenie stanowić będzie kwota 25,00 zł za metr kwadratowy wykonanej elewacji, co jednak nie stanowiło w istocie consensusu stron i nie mogło mieć wpływu na treści zawartej ustnie umowy. Powyższe zeznania powoda M. R. (1) co do woli zmniejszenia przez pozwanego wynagrodzeń, w sposób logiczny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego wiążą się również z przesłuchaniem pozwanego, z którego wynika, iż nie osiągnął zamierzonych zysków, jak również późniejszym faktem nie wypłacenia w ogóle powodom wynagrodzeń (poza wcześniej wypłaconymi zaliczkami).

Reasumując, Sąd mając na uwadze powyższe:

- w pkt 1 wyroku zasądził na rzecz powoda D. B. powoda D. B. tytułem wynagrodzenia kwotę 5000,00 zł (pięć tysięcy złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty .
- w pkt 2 wyroku zasądził od pozwanego T. L. na rzecz powoda M. C. tytułem wynagrodzenia kwotę 7050,00 zł (siedem tysięcy pięćdziesiąt złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 1 października 2011 r. do dnia zapłaty.
- w pkt 3 wyroku zasądził od pozwanego T. L. na rzecz powoda J. G. tytułem wynagrodzenia kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty .
- w pkt 4 wyroku zasądził od pozwanego T. L. na rzecz powoda M. R. (1) tytułem wynagrodzenia i ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy kwotę 5400,00 zł (pięć tysięcy czterysta złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 11 października 2011 r. do dnia zapłaty.
- w pkt 5 wyroku zasądził od pozwanego T. L. na rzecz powoda M. S. tytułem wynagrodzenia kwotę 4800,00 zł (cztery tysiące osiemset złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 11 lipca 2011 r. do dnia zapłaty .

- w pkt 6 wyroku zasądził od pozwanego T. L. na rzecz powoda D. U. tytułem wynagrodzenia kwotę 8600,00 zł (osiem tysięcy sześćset złotych) z ustawowymi odsetkami począwszy od dnia 1 listopada 2011 r. do dnia zapłaty.
- ustalił, że w okresie od 5 sierpnia 2011 do 30 września 2011 pomiędzy powodem M. R. (1) a pozwanym T. L. istniał stosunek pracy.

O odsetkach orzeczono na mocy art. 481 § 1 i 2 k.c.w zw.z art.300 k.p.

Sąd w pkt 8 wyroku oddalił powództwo D. B., M. C., J. G., M. R. (1), M. S., D. U. wobec pozwanej G. L.. Ustalono bowiem, że z G. L. powodów nigdy nie łączył stosunek pracy w związku z czym roszczenie było bezzasadne.

Sąd w pkt 9 oddalił dalej idące powództwo M. C., oraz J. G. wobec pozwanego T. L. w pozostałej części jako wygórowane i nie znajdujące potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

W pkt 10 oraz 11 wyroku Sąd orzekł o kosztach na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego jako strony przegrywającej proces na rzecz powodów: D. B., J. G., M. S. kwotę 450,00 zł, a wobec powodów: M. C., M. R. (1), D. U. kwotę 900,00 zł - tytułem wynagrodzenia pełnomocników procesowych powodów będących adwokatami ustaloną na podstawie § 6 pkt 5 w zw.z §12 ust.1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 z późniejszymi zmianami).

W pkt 12 wyroku w oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. 2014, nr 1025) Sąd nakazał stronie pozwanej T. L. uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju kwotę 1783,00 zł tytułem opłaty sądowej, od zapłaty której powodowie byli zwolnieni na mocy art. 96 ust. 1 pkt 4 wskazanej ustawy.

W pkt 13 odstąpił od obciążania powodów D. B., J. G., M. S., M. C., M. R. (1), D. U. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz pozwanej G. L.. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, a zatem decydujące znaczenie na obowiązek zwrotu kosztów procesu ma wynik procesu. Wyjątek od powyższej ogólnej zasady przewiduje art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nie obciążanie jej w ogóle kosztami. Sąd uznał, że w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. Za zwolnieniem powodów od ponoszenia kosztów procesu pozwanej przemawiają względy słuszności. Zdaniem Sądu powodowie nie tylko mogli, ale wręcz powinni żądać wyjaśnienia swoich żywotnych interesów w postępowaniu sądowym, choćby ich żądania okazały się w efekcie nieuzasadnione. Sąd podkreślił, że sprawa była pod względem faktycznym i prawnym skomplikowana. Obciążanie powodów w takiej sytuacji kosztami postępowania, w ocenie Sądu, naruszałoby normę przepisu art. 102 kpc. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (vide postanowienie SN w sprawie II PZ 1/11).

Sąd w punktach 14-19 nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 477². § 1. k.p.c. Zgodnie z nim zasądzając należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Pozwany T. L. złożył apelację od wyroku zaskarżając go w części dotyczącej jego osoby.

Zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 231 i 233 kpc poprzez dowolną, nie opartą na wszechstronnym rozważeniu zgromadzonego materiału, ocenę zebranego materiału dowodowego, dokonaną w sposób sprzeczny ze wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego oraz zasadami logiki i prawidłowego rozumowania, co miało wpływ na wynik sprawy, a w szczególności przyjęciu, że wynagrodzenie w kwocie 150 zł brutto, przyjęte na podstawie

jednostronnych oświadczeń powodów wbrew twierdzeniom pozwanego, mogło być wynagrodzeniem ustalonym przez strony bez uwzględnienia rodzaju wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu. Dowodem przesądzającym okoliczność wykonywania pracy jest zeszyt prowadzony przez powoda D. B., będący jednostronnym oświadczeniem woli, którego nie można zweryfikować z uwagi na charakter jego zapisu, lakoniczność, zarzucił także pominięcie okoliczności wynikających z pism komorniczych.

Nadto zarzucił obrazę prawa materialnego, a to art.22 par.1 kp poprzez przyjęcie, że zebrane w sprawie dowody w zakresie wykonywania pracy bez bezpośredniego bieżącego kierownictwa pracy, braku wyznaczonego miejsca wykonywania pracy oraz czasu pracy, potwierdzają łączący strony stosunek pracy.

Wniósł o oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Sąd I instancji przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe, trafnie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego i procesowego, a wydanemu wyrokowi trudno odmówić słuszności.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się naruszenia art.231 i 233 kpc poprzez dowolną ocenę, zawartą w wyroku, nie opartą na wszechstronnym rozważeniu materiału dowodowego zebranego w sprawie.

Zastrzeżona dla Sądu swobodna ocena dowodów nie opiera się na ilościowym porównaniu przedstawionych przez strony i świadków spostrzeżeń oraz wniosków lecz na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną z doświadczeniem życiowym (wyrok SN z 20.03.1980r II URN 175/79).

Takiej oceny Sąd I instancji dokonał, czemu dał wyraz w obszernym uzasadnieniu wydanego wyroku. Natomiast argumenty apelacji w tym zakresie stanowią jedynie nieuzasadnioną polemikę z ustaleniami Sądu Rejonowego. Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd I instancji nie przyjął, że dowodem przesądzającym wykonywanie pracy jest zeszyt prowadzony przez D. B.. Był to jeden z dowodów, oprócz zeznań powodów i zeznań świadków, który polegał ocenie przez Sąd I instancji.

Zupełnie bezzasadny jest zarzut, że Sąd I instancji wyrokował ponad żądanie pozwu poprzez zasądzenie na rzecz powodów kwot stanowiących wynagrodzenie za pracę, pomimo nie zgłoszenia przez nich żądania ustalenia istnienia stosunku pracy.

Wręcz przeciwnie gdyby Sąd dokonał takiego ustalenia byłoby to orzekanie ponad żądanie pozwu, co Sąd I instancji zresztą akcentuje w uzasadnieniu wyroku.

Sąd I instancji ustalił, że powodów z pozwanym łączył stosunek pracy na podstawie ustnej umowy o pracę i z tego tytułu należy im się wynagrodzenie.

Pozwany, co zostało ustalone wyznaczał miejsce i czas pracy i w tym zakresie powodowie pozostawali do dyspozycji pracodawcy. Pozwany wbrew zarzutom apelacji nie sprecyzował zarzutu obrazę prawa materialnego tj. art.22 par.1 kp. Nie wskazuje z jakich przyczyn całokształt dowodów zebranych w sprawie nie daje podstaw do przyjęcia, że T. L. był pracodawcą powodów.

Nie ulega wątpliwości , że pozwany jako pracodawca zobowiązany jest do właściwego dokumentowania czynności prawnych, a zwłaszcza zawieranych umów. Skoro nie dopełnił obowiązku zawarcia umów na piśmie Sąd wydał wyrok oceniając zebrany materiał dowodowy. Sąd Odwoławczy podziela te ustalenia , gdyż są logiczne i przekonujące.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną po myśli art. 385 kpc. O kosztach orzeczono na zasadzie art.98 kpc.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

SSO Barbara Kuźdrzał- Kiermaszek SSO Maria Olszowska SSO Janina Kościelniak